

voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding
Wageningen

NN31545.0593

Een verslag van het bezoek aan het I.R.A. (= International Recreation
Association) congres in mei-juni 1970 te Geneve

ir H.N. van Lier

BIBLIOTHEEK
STATISTIEK
DUW

327 672

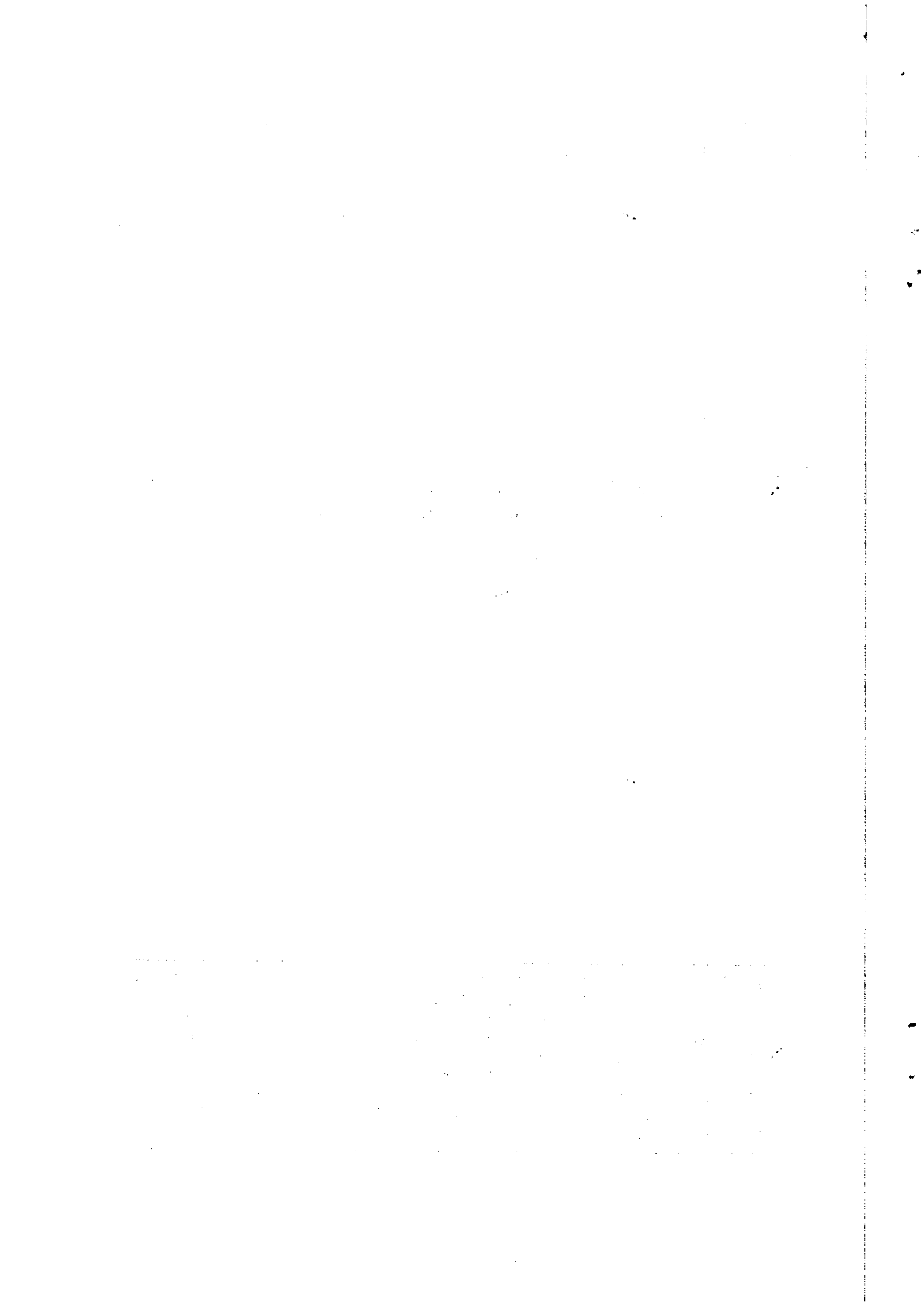

Nota's van het Instituut zijn in principe interne communicatiemidde-
len, dus geen officiële publikaties.

Hun inhoud varieert sterk en kan zowel betrekking hebben op een
eenvoudige weergave van cijferreeksen, als op een concluderende
discussie van onderzoeksresultaten. In de meeste gevallen zullen de
conclusies echter van voorlopige aard zijn omdat het onderzoek nog
niet is afgesloten.

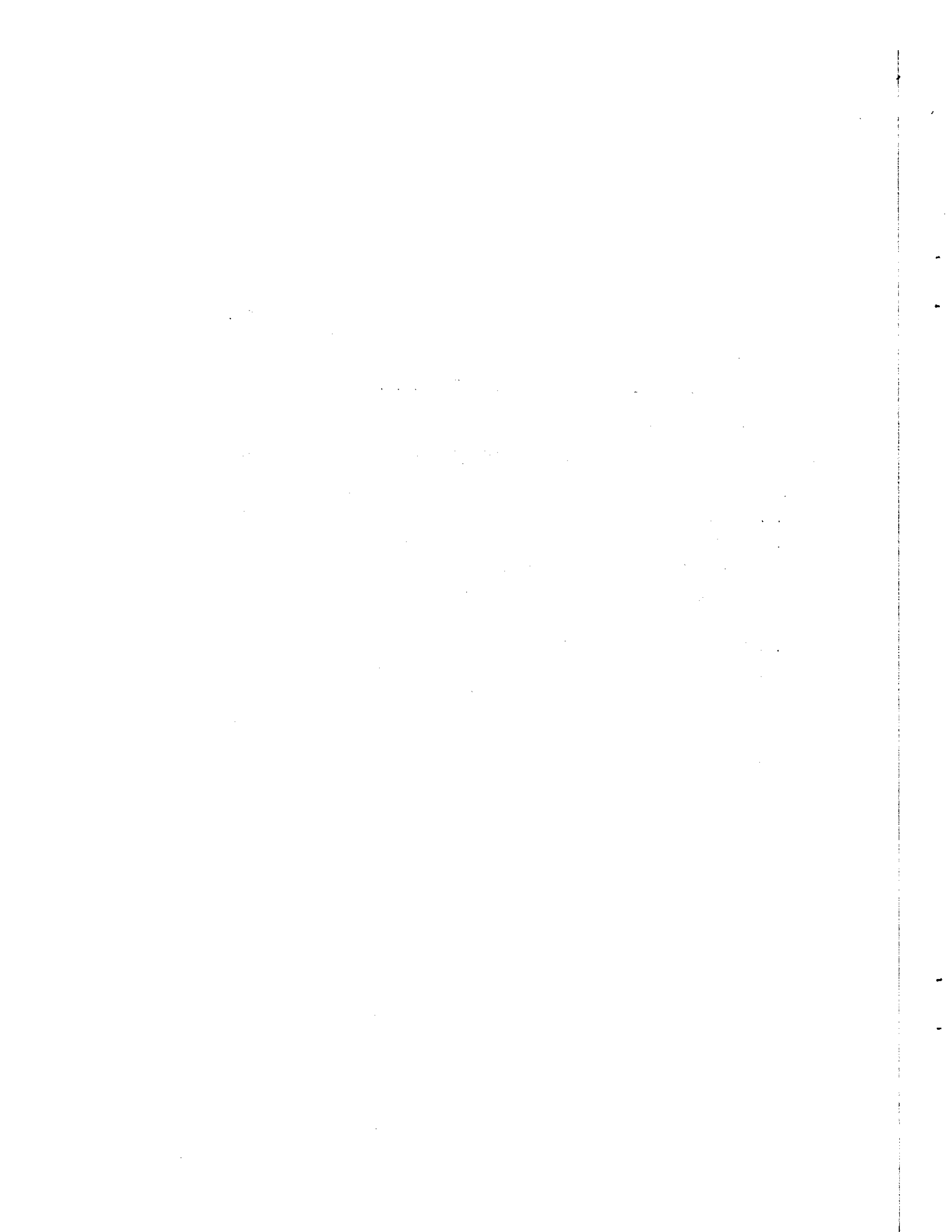
Bepaalde nota's komen niet voor verspreiding buiten het Instituut
in aanmerking.

I N H O U D

	Blz.
1. INLEIDING	1
2. DE "INTERNATIONAL RECREATION ASSOCIATION" (=I.R.A.)	2
3. HET CONGRES; ORGANISATIE EN THEMA'S	4
4. EEN ALGEMENE INDRUK VAN DE INLEIDINGEN EN DISCUSSIES	6
5. ENKELE INLEIDINGEN NADER BELICHT	8
5.1. Algemeen	8
5.2. Vrijetijds-parken ten behoeve van de dag-recreatieve behoefte van stedelingen	8
5.3. De dagrecreatie en voorzieningen binnen de stad en in de regio	11
5.4. De weekend-recreatie in nationale parken	14
5.5. Normen ten behoeve van de regionale planning in verband met recreatievoorzieningen	15
6. SAMENVATTING	16
LITERATUURLIJST	17
BIJLAGEN 1 t/m 3	21

1. INLEIDING

Van 28 mei tot en met 3 juni 1970 werd onder auspiciën van de International Recreation Association (I.R.A.) een internationaal congres te Geneve gehouden dat als algemeen thema had: "Vrije tijd, vandaag en morgen".

Aangezien dit het eerste grote internationale congres was dat op het algemene gebied van de recreatie (in zijn meest brede betekenis) in Europa werd gehouden en de congres-thema's bovendien van dien aard waren dat verschillende aspecten die bij de openluchtrecreatievoorzieningen op het platteland (al dan niet binnen het raamwerk van de reconstructie van dit platteland) een rol spelen, tijdens het congres aan de orde zouden komen, werd het verantwoord geacht het congres bij te wonen.

In totaal werd door ongeveer 23 landen met zo'n 350 congresgangers deelgenomen. De grootste delegatie vormde de U.S.A. met ongeveer 70 deelnemers. Nederland was vertegenwoordigd met ongeveer 35 personen, hetgeen derhalve 10 procent van het totaal was.

Het congres werd gehouden in het "Palais des Exhibitions" in Geneve. In dezelfde periode werd in het tentoonstellingsgebouw een expositie gehouden (geheten: "La première Biennale Européenne du Loisir") alwaar een grote verscheidenheid aan uitrustingen en constructies op het gebied van de recreatie en vrije tijd werd tentoongesteld.

Het eigenlijke congres duurde vijf dagen namelijk van donderdag 28 mei tot en met woensdag 3 juni 1970. Gedurende het in deze periode vallende weekend waren er nog verschillende activiteiten georganiseerd, waaronder een bezoek aan enkele recreatieparken in Zurich.

In totaal lagen een drietal congres-thema's aan het congres ten grondslag. Uit de gehouden inleiding bleek echter dat de recreatie een dermate groot aantal aspecten omvat dat het nagenoeg onmogelijk was zich strikt aan de thema's te houden. In vele gevallen kwamen onderwerpen aan de or-

de, zowel bij de inleidingen als bij de discussies, die nog moeilijk in een van de thema's waren in te passen.

2. DE "INTERNATIONAL RECREATION ASSOCIATION" (= I.R.A.)

De International Recreation Association (hierna kortheidshalve aangeduid met I.R.A.) werd in 1956 in New York (U.S.A.) opgericht onder voorzitterschap van dr THOMAS E. RIVERS waarna kort daarna raadgevende statuten ("consultative statuts") in de U.N.O. (United Nation Organisation) werd verkregen.

De reden tot oprichting is door de I.R.A. als volgt geformuleerd: "De steeds toenemende vrije tijd die beschikbaar komt tegelijkertijd met de vooruitgang in de mechanisatie kan zowel de grootste zegen als het grootste ongeluk voor de mensheid zijn. Kleinere kinderen worden onheilstokers en nietsdoende jongelui worden rotzooi-trappers. De geïndustrialiseerde wereld staat voor een crisis op het gebied van de recreatie. Door de jaren heen zijn in land na land, nationale recreatie-diensten of overeenkomende organisaties ontstaan om een antwoord te geven op deze vragen. Deze organisatie kunnen regeringsdiensten dan wel vrijwillige instellingen zijn. In veel gevallen komen ze beiden voor. In 1956 werd het duidelijk dat er behoefte bestond aan een internationaal lichaam om te kunnen samenwerken met deze nationale en vrijwillige instellingen".

De I.R.A. is geen overheids- maar een vrijwillige instelling die haar middelen haalt uit vrijwillige bijdragen en maakt geen winst ("non-profit making body"). In 1967 werd besloten een kantoor te stichten in Geneve (Zwitserland) om dichterbij de Europese problematiek te zitten en er zodoende meer aandacht aan te kunnen geven. In de herfst van dat jaar werd in Geneve een Symponium georganiseerd dat bijgewoond werd door een aantal vertegenwoordigers van recreatie-diensten die op het internationale vlak werkzaam zijn maar wel in Europa gehuisvest zijn. De conclusie van dit symponium was dat er behoefte bestond in het coördineren van het werk van internationale organisaties die soms op hetzelfde gebied werkzaam waren en dat de I.R.A. een geschikte instelling was om zo'n coördinatie uit te voeren. Tenslotte werd besloten dat deze voor Europa benodigde coördinatie het beste kon worden uitgevoerd in Europa zelf.

Het kantoor is dan ook gevestigd in Geneve.

De raad van bestuur van de I.R.A. wordt voorgezeten door Lord LUKE of PAVENHAM (Engeland). De internationale raad van bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van vele landen. Voor Europa zijn dat:

Frankrijk: Mr. Marcel Guiton
West-Duitsland: Mr. Georg von Opel
Holland: Mrs. H. Boersma-Smit
Zwitserland: Mr. Norman Lourie
Yoegoslavië: Prof. M. Mihovilovic
Italië: Mr. Vitoliano Rovigatti
Zweden: Mr. Sven Salen
Bulgarië: Gen. v. Stoychev
Griekenland: Mr. M. Scursco

Tenslotte heeft de I.R.A. zich een tiental onderwerpen ten doel gesteld:

- 1e. Wek de interesse van iedereen voor recreatie.
- 2e. Sticht en ~~onderhoud~~ centra waar de leden elkaar ontmoeten en waar informatie kan worden uitgewisseld tussen de recreatie-instellingen in de wereld.
- 3e. Werk samen met en geef assistentie aan alle organisaties, internationaal en regionaal, overheids- en niet-overheids, beroeps en vrijwillig die zich bezig houden met het constructieve gebruik van de recreatie.
- 4e. Ontwikkel internationale normen voor de recreatie "administratie" en vervul daarbij een hoofdrol door middel van onderzoeksprojecten, veld-onderzoek, uitwisselingsprogramma's, opleidingscursussen, seminars, studiebeurzen e.d.
- 5e. Moedig juiste planning en ontwikkeling van de recreatiegebieden (bronnen) aan door middel van parken en speelvelden, natuurgebieden en kampeerterreinen, gemeenschaps- en sportcentra van allerlei soort enz.
- 6e. Organiseer wereld- en regionale congressen, symponiums en tentoonstellingen, sportontmoetingen, culturele bijeenkomsten enz.
- 7e. Vertel de "story of world recreation" door middel van communicatiemiddelen en public relations.
- 8e. Sticht veeltalige referentie-bibliotheken met boeken, films

en banden betreffende alle aspecten van de wereld recreatie.

- 9e. Organiseer recreatieve tochten naar vooral nationale parken en natuurgebieden, historische plaatsen, recreatie-gebieden, festivals en sportgebeurtenissen.
- 10e. Voedt het concept van vrede en behoud de raadgevende status als een herkende niet-overheids organisatie in de United Nations, zijn Economic and Social Council (E.C.O. S.O.C.) en zijn gespecialiseerde diensten, UNESCO; W.H.O.; I.L.O.; H.C.R. enz.

Bij deze doelstellingen valt wel op dat de recreatie in een veel breder kader wordt geplaatst dan men gewoonlijk gewend is te doen, zoals "wereld recreatie" en "bijdrage tot de wereldvrede" enz. De taal is wat hoogdravend, hetgeen waarschijnlijk eigen is aan internationale organisaties. Verder valt wel op dat de gebruikte indelingen in gebieden en recreatievormen (zie o.a. de punten 5 en 6) op een aantal punten afwijkend is van gebruikelijke indelingen in Nederland. Voor Nederlandse begrippen sterk verschillende gebieden, terreinen en vormen worden hier nagenoeg op een lijn geplaatst. Bij het laatste punt tenslotte valt op dat internationaal de schakel landbouw-recreatie (of recreatie-landbouw) nog niet wordt gezien. De F.A.O. wordt niet expliciet genoemd.

Het eerste grote internationale wereld congres van de I.R.A. werd in 1964 in Tokio gehouden. Dit congres slaagde er in (volgens de I.R.A.) "to focuss world attention in the growing crisis of leisure". Het volgende wereld congres zal over enkele jaren in Amerika plaatsvinden.

3. HET CONGRES; ORGANISATIE EN THEMA'S

Zoals reeds in de inleiding gezegd, werd het congres gehouden van donderdag 28 mei tot en met woensdag 3 juni 1970 en vond plaats in het "Palais des Exhibitions" in Geneve. In dit gebouw, waar in dezelfde periode een tentoonstelling op het gebied van vrije tijd en recreatie (die overigens opvallend weinig bezoek trok) werd gehouden, was een apart gedeelte ingericht als congresruimte.

De inleidingen waren in 3 talen namelijk Frans, Duits en Engels, waarbij echter een simultaan-vertaalinstallatie er voor zorgde dat alle inleidingen in een van de drie talen kon worden gevolgd.

De eerste dag (donderdag 28 mei) was gewijd aan opening van tentoonstelling en congres met een eerste inleiding. Op de tweede dag (vrijdag 29 mei) kwamen een tweetal thema's aan de orde middels een zestal inleidingen en discussies. De derde dag (zaterdag 30 mei) stond open voor excursies. De vierde dag (zondag 31 mei) heeft geen bijdrage geleverd aan het congres. Op de vijfde tot en met de zevende dag kwam het derde thema aan de orde waarbij in totaal 9 inleiders aan het woord kwamen. Daarnaast waren er algemene discussies, zowel als groepsdiscussies over verschillende aspecten van het voor die dagen geldende thema. Het eigenlijke congres werd besloten met een algemene open discussie, waarbij een panel van recreatiedeskundigen uit de Verenigde Staten de vragen beantwoordden (zie ook bijlage 3).

Ten behoeve van de pers werd aan het congres voorafgaand aangegeven waarom het gehele "festival" van universeel belang werd geacht. De opgesomde redenen variëren van voorkómen van jeugdcriminaliteit via recreatietraining als deel van het onderwijs tot het creëren van een duurzame vrede (zie voor een complete opsomming bijlage 1). Ook hier weer een aantal hoogdravende aspecten.

Wat de thema's betreft geldt dat er een overall-thema was met een drietal daarvan afgeleide thema's. De thema's waren als volgt:

1. Overall-thema: Recreatie vandaag en morgen.
2. Congres-thema's.
  - 2.1. De maatschappij van de vrije tijd.
  - 2.2. Een politiek voor recreatie.
  - 2.3. Recreatie: planning en realisatie.

Ad 2.1. Het thema: "De maatschappij van de vrije tijd" was als volgt verder onderverdeeld:

- a. De sociologie.
- b. Het onderwijsaspect.
- c. De verstedelijking.
- d. Het medisch aspect.

Ad 2.2. Het thema: "Een politiek voor recreatie" had de volgende onderverdeling:

- a. Het overall aspect.
- b. De recreatie-business.
- c. Het culturele aspect.
- d. Het sport aspect.

Ad 2.3. Het thema: "Recreatie, planning en realisatie" was onderverdeeld in 3 hoofdgroepen, die ieder weer verdeeld waren in een drietal subgroepen:

- a. Dagrecreatie met als subgroepen :
  - a.1. Recreatievoorzieningen voor jong en oud.
  - a.2. Stadsplanning en dagrecreatie.
  - a.3. Recreatie in de industrie.
- b. Weekend-recreatie, met als subgroepen:
  - b.1. Weekend-recreatie voor jong en oud.
  - b.2. Weekends in de parken en natuurgebieden.
  - b.3. Weekend-toerisme.
- c. Vakantie-recreatie, met als subgroepen:
  - c.1. Actieve vakantie voor jong en oud.
  - c.2. Planning van gezondheids- en vakantiecentra voor de toekomst.
  - c.3. Toerisme → moderne recreatievoorzieningen.

In de bijlagen 2 en 3 is nog een overzicht gegeven van het complete programma en enige achtergrondinformaties over de inleidingen.

4. EEN ALGEMENE INDRUK VAN DE INLEIDINGEN EN DISCUSSIES

Het geheel van de inleidingen en discussies overziende lijkt het gewettigd te stellen dat deze generaliserend in globaal een tweetal typen uiteenvallen, namelijk:

1. Inleidingen (en daarbij behorende discussies) die meer fylosofisch en educatief van inslag zijn en daarmee meer theoretisch van aard.
2. Inleidingen (idem discussies) die meer concreet en technisch van inslag en daarmee meer praktisch van aard zijn.

Het zal duidelijk zijn dat er diverse inleidingen zijn die hier ergens tussenin vallen of die beide aspecten in zich verenigen. In de tweede groep bijvoorbeeld bestond nog al eens de behoefte om vanuit de theoretisch-fylosofische benadering te komen tot praktisch - technische hantering van normen enz.

Ad 1. De inleidingen die vallen in de groep der theoretisch-fylosofische benaderingen kenmerken zich door theoriën, hypothesen en visies

op de recreatie of het verschijnsel vrije tijd in z'n algemeenheid en een aantal daaruit voortvloeiende aspecten in het bijzonder. Over het algemeen staan de theoriën centraal waarbij in lang niet alle gevallen deze zijn opgebouwd op middels onderzoek of anderszins verkregen cijfermateriaal, waarmee geenszins gezegd wil zijn dat daardoor de theorie slecht(er) zou zijn. In een aantal gevallen is dat niet het geval: Zo bijvoorbeeld als gesteld wordt dat nu voor het eerst in de geschiedenis van de Westerse samenleving nagenoeg iedereen de tijd en gelegenheid heeft om recreatie (hetzij dag-, weekend- of vakantie-recreatie) te gaan bedrijven. Zo ook indien beweerd wordt dat de vrouw meer invloed gaat uitoefenen op het recreatie-gedrag. Beide feiten zijn geconstateerd onder andere omdat ze nauw samenhangen met de veranderingen in de gehele maatschappij. Ze zijn tevens van groot belang voor het verschijnsel recreatie en daarmee voor de theoretisch-filosofische beschouwingen daarover. Evenwel wordt een en ander noch tijdens de inleidingen noch anderszins met cijfermateriaal aangetoond. Van de 16 inleidingen (die overigens niet geheel conform het programma werden afgewerkt; door omstandigheden zijn vervangingen en verschuivingen opgetreden) kan men er ongeveer 5 tot deze eerste groep rekenen. Zoals echter reeds gezegd, bevatten een aantal inleidingen uit de tweede groep (die der praktisch-technische) uitgangspunten die veelal theoretisch-filosofisch van aard zijn.

Ad 2. Deze groep inleidingen van praktisch-technische aard waren in de meerderheid, namelijk zo'n 11 van de 16 inleidingen. Opmerkelijk is dit niet want ze vallen nagenoeg allen in de groep van het derde en grootste hoofdthema: de planning en realisering van recreatievoorzieningen. Ook in de discussies kwamen deze praktisch-technische problemen veelvuldig om de hoek kijken. De vertegenwoordigers van deze inleidingen en discussie-deelnemers kwamen bijna allemaal uit de landen van Noord West-Europa en Canada en de U.S.A. Opmerkelijk was ook dat vele inleidingen en discussies gingen over plaatskeuze, omvang, afmetingen en normen voor het stichten van nieuwe recreatievoorzieningen. Van enkele van deze inleidingen zullen wat saillante punten belicht worden in de volgende paragraaf.

5. ENKELE INLEIDINGEN NADER BELICHT

5.1. A l g e m e e n

Van de grote hoeveelheid inleidingen en discussies is het niet mogelijk deze in hun geheel te behandelen. Derhalve is een keuze gemaakt uit het vele materiaal waarbij getracht is die inleidingen, die nieuwe aspecten bevatten en/of van meer of minder belang kunnen zijn voor de recreatievoorzieningen binnen ruilverkavelingsverband, in een viertal groepen wat nader te belichten. Deze groepen zijn:

- a. Vrijetijds-parken ten behoeve van de dagrecreatieve behoefte van stedelingen.
- b. Dagrecreatie en voorziening binnen de stad en in de regio.
- c. De weekend-recreatie in nationale parken.
- d. Enkele normen ten behoeve van de regionale planning in verband met recreatievoorzieningen.

5.2. V r i j e t i j d s - p a r k e n t e n b e h o e v e v a n d e d a g r e c r e a t i e v e b e h o e f t e v a n s t e d e - l i n g e n

Inleidingen over dit onderwerp werden gegeven door dr A. LEDERMANN en M.A. TRACHSEL beiden uit Zwitserland en werkzaam voor de Stichting "Pro Juventute". Deze stichting stelt zich ten doel de aanleg van kleinere recreatievoorzieningen (Freizeiteinrichtungen) voor jong en oud in de vorm van vrijetijds-parken in de stedelijke sfeer.

Volgens Ledermann bestaan er ten aanzien van de politiek op het gebied van vrije tijd een drietal benaderingen, namelijk door:

- pessimisten: volgens hen is er op dit gebied niets goed te doen → dus niets te doen
- optimisten: recreatie moet ieder op eigen wijze beleven (vrijheids-gedachte) → niets doen
- realisten: er zijn gevaren maar ook grote mogelijkheden verbonden aan een politiek voor de recreatie → uitdaging om er juist wel iets aan te doen.

Op basis van een aantal theoretisch-filosofische beredeneringen (recreatie is een belangrijk onderdeel van de persoonlijkheidsvorming; moet beginnen bij de jonge mens enz.) komt hij tot de stelling dat de noodzaak van een vrijetijds-politiek zeer sterk aanwezig is in de westerse samenleving. Deze politiek moet vooral werkzaam zijn bij:

1e. de bouw van de woning.

Hierbij geldt als onderliggende gedachte dat de meeste vrije tijd (bestudering van tijd-budgetten heeft dit geleerd) wordt doorgebracht in en direct rond de woning. Daarom zijn er een aantal nieuwe eisen te stellen aan de woningbouw, zoals:

- betere isolatie van de huizen ten opzichte van elkaar
- meer ruimte in het huis
- een gemeenschappelijke (en ruime) speel(recreatie)ruimte die voor alle leden van het gezin (van jong tot oud) geschikt is
- enige (groene) uitloopruimte direct aan de woning.

2e. de stedenbouw.

Als onderliggende gedachte geldt hier dat een groot gedeelte van de dagrecreatie, die vraagt om meer open of gesloten ruimte (balspelen e.d.) dan de woning kan bieden en die verder gekenmerkt wordt door een relatieve korte duur, in de stad zelf moet kunnen plaats vinden. Naast voorzieningen als bioscopen en dergelijke moet er plaats komen voor de aanleg van vrijetijds-parken. Dit zijn in feite gemeenschapscentra voor wijken van 10.000 tot 40.000 inwoners en omvatten een grote open ruimte met speelvelden, zwembaden, Robinson-tuinen e.d. en een of meerdere gesloten ruimten waarin zalen zijn die variëren van bibliotheken en toneelzaaltjes tot knutselruimten toe. In Zwitserland zijn in diverse grote steden (waarvan Zürich het verst is gevorderd met 13 van de geplande 23 parkjes reeds klaar) deze vrijetijds-parken in aanleg.

3e. het platteland.

De onderlinge gedachte voor het platteland is dat de dagrecreatie van relatief langere duur en de weekend- en de verblijfsrecreatie juist buiten de grote steden moet plaatsvinden. Problemen hierbij zijn waar welke voorzieningen moeten komen. Belangrijk is dat bij de aanleg van deze projecten rekening wordt gehouden met de vele

wensen die heersen bij de diverse groepen en individuen.

Aan het slot van de inleiding komt LEDERMANN nog tot een tiental wensen op het gebied van de recreatie. De meeste vloeien voort uit wat in het voorgaande is gesteld.

M.A. TRACHSEL gaat in zijn inleiding dieper in op de totstandkoming van de vrijetijds-parken. Allereerst gelden een aantal overwegingen die ten grondslag liggen aan de noodzaak van zowel een betere woningbouw als voorzieningen in de vorm van vrijetijds-parken. Als zodanig gelden volgens hem onder andere:

- a. het wegvallen van het contact tussen gezinsleden als gevolg van scheiding in werkzaamheden (het kind mist bijvoorbeeld het zichtbare werk van de vader enz.)
- b. de behoefte van het kind aan contact met andere kinderen direct rond de woning;
- c. de noodzaak voor speelruimten voor de kleuter om te leren lopen en te leren vallen en ook om met dieren te kunnen omgaan.

Bij de eerste aanleg van de vrijetijds-parken werd uitgegaan van de volgende twee grondprincipes:

1. alle generaties moeten aan hun trekken kunnen komen;
2. alle vormen van recreatie moeten mogelijk zijn.

Inmiddels is wel gebleken dat er ontwikkelingen zijn die handhaving van deze grondprincipes niet mogelijk maakte. Vooral voor wat de toekomst betreft wordt gevreesd dat allerhande ontwikkelingen dit beeld nog kunnen versterken. Daarom pleit TRACHSEL voor meer onderzoek, met name door sociologen en pedagogen. Zowel bij de plaatsbepaling als de omvang en inrichting van de vrijetijds-parken worden normen gehanteerd die in de afgelopen periode uit opgedane ervaringen zijn ontwikkeld. Bij de huidige aanleg worden een vijftal basiseisen gehanteerd:

- a. er moet een centraal trefpunt zijn;
- b. er moeten ruimten en zalen zijn voor clubs: groepsverband;
- c. er moet een bibliotheek zijn;
- d. er moeten werkruimten zijn;
- e. er moeten reserveruimten zijn: dit met het oog op eventuele latere ontwikkelingen.

5.3. De dagrecreatie en voorzieningen binnen de steden in de regio

Inleidingen over dit onderwerp werden gegeven door M.F. ROSKAM en dr. H.A. MITTELBACH, beiden uit West-Duitsland.

De eerste inleider is werkzaam op het I.A.K.S. te Keulen, terwijl de tweede inleider directeur is van het Siedlungsverband Ruhrkohlenbezirk in Essen.

M.F. ROSKAM hanteert voor de noodzaak van recreatievoorzieningen binnen de steden eveneens een aantal argumenten die voor een deel overeenkomen met de argumenten van LEDERMANN en TRACHSEL. Bij de planning en realisering van deze recreatievoorzieningen hanteert hij een aantal uitgangspunten, normen en voorwaarden waaraan de plannen moeten voldoen. Als belangrijkste daarvan kunnen genoemd worden:

1. Op één terrein moeten vele gedifferentieerde recreatiemogelijkheden aanwezig zijn.
2. Voor de dagrecreatie moet de inrichting zodanig zijn dat alle aspecten zoals: culturele, hobby's, sport en spel enz. aan de orde kunnen komen.
3. Het is noodzakelijk o.a. ter wille van de continuering van het gebruik om de voorzieningen zo in te richten dat er zowel in de zomer als in de winter gebruik van gemaakt kan worden.
4. De terreinen moeten gemakkelijk bereikbaar zijn.

Bij de voorzieningen wordt een onderscheid gemaakt in een tweetal type terreinen:

- a. terreinen met een sterkere centrale functie: geldt voor een gebied van 30.000-50.000 personen;
- b. kleinere terreinen: gelden voor een gebied met 8.000-10.000 personen.

Voor de oppervlakte van recreatieterreinen binnen de stad worden de volgende normen gehateerd voor:

- speelterreintjes voor kleine kinderen:	0,5 m ² /inwoner
- idem voor jongeren	: 0,5 m ² /inwoner
- sportterreinen	: 3,5 m ² /inwoner
- sporthallen	: 0,1 m ² /inwoner
- diversen	: <u>0,5 m²/inwoner</u>
totaal dus ongeveer	: 5 m ² /inwoner

Bij de realisering van deze voorzieningen doen zich allerlei problemen voor. Een belangrijke daarbij is vaak dat juist binnen de stad de grondkosten dermate hoog zijn dat deze de aanlegkosten van de terreinen verre overtreffen. In West-Duitsland werd in de periode 1960-1967 4,5 miljard D.M. besteed aan recreatievoorzieningen binnen de stad. Voor de periode 1970-1975 wordt geschat dat hiervoor nogmaals 6,5 miljard D.M. nodig zal zijn.

H.A. MITTELBACH, die vooral werkzaam is op het gebied van recreatievoorzieningen buiten de stad (maar nog wel in de stedelijke invloedssfeer) in een dichtbevolkt gebied (Ruhr-gebied), hanteert eveneens een aantal uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de plannen. Als voornaamsten kunnen genoemd worden:

1. Voor grote delen van West-Europa geldt dat de weekend-recreatie plaats vindt in of niet ver van de woning.
2. In tijd gemeten beslaat de weekend-recreatie $1/3$ van de totale recreatie.
3. De weekend-recreatie beslaat niet de stad alleen, maar de gehele regio.
4. Het toenemende autobezit is een der belangrijkste factoren bij de weekend-recreatie.

In het kader van de ontwikkeling van recreatievoorzieningen in het "Ruhrkohlenbezirk" in Essen (met 18 deelnemende gemeenten; 6 "Kreisen" en in totaal 5,5 miljoen inwoners) is er een onderscheid gemaakt in:

- A. Natuurparken.
- B. Recreatiegebieden.
- C. Kleinere recreatiegebiedjes (districten of "Bezirken")

Binnen deze hoofdindeling heeft men een verdere indeling gemaakt die nodig is om te kunnen komen tot de aanleg van nieuwe voorzieningen. Deze indeling is als volgt:

1. Gemeenschappelijke recreatieplaatsen die voor meerdere gemeenten van belang zijn.
2. Regionale recreatieparken of ook wel: rivierparken genoemd.
3. Regionale recreatiecentra.

De eerste zijn klein van omvang en bescheiden van opzet, de laatste

groot van omvang en breed van opzet.

Ad 1. De r e c r e a t i e p l a a t s e n ("Freizeitstätten") zijn recreatieterreinen die minimaal uit 2 tot 3 recreatievoorzieningen zijn opgebouwd en die tezamen voor meerdere (waarschijnlijk kleine) gemeenten van belang zijn. Ze bestaan in de regel uit zwembaden en speel- en sportvelden.

Ad 2. De r e c r e a t i e p a r k e n of rivierparken zijn gecombineerde recreatieterreinen van grotere omvang. Als belangrijkste componenten erin gelden:

2.1. recreatiegebouwen voor jong en oud met o.a.

- toneelzalen
- groep-, lees- en werkruimten
- omkleed- en wasruimten enz.

2.2. gewone en golfbaden, waarin o.a.

- verwarmd water
- overdekte, verwarmde hallen enz.

2.3. vrijtoegankelijke sport- en speelparken voor iedereen, zoals:

- club- en individuele sporters
- met grote verscheidenheid aan sportmogelijkheden
- met stiltegebieden, gezelligheidsgebieden enz.
- met attractiepunten als: watertuinen, rodelbanen enz.
- met promenaden.

2.4. de mogelijkheid tot het uitoefenen van actieve sporten en wedstrijden en het bekijken daarvan.

De grootte van deze parken varieert enigszins. Het gedeelte zonder groenvoorzieningen bedraagt echter minimaal 25-30 ha. Tezamen met de groenvoorzieningen is de minimale oppervlakte 75 ha.

Ad 3. De r e c r e a t i e c e n t r a zijn gelijksoortig gecombineerde recreatieterreinen als de recreatieparken maar ze zijn groter van omvang en daarbij verbonden met een meer met een minimale oppervlakte van 100 ha. Rond dit meer zijn promenaden, kampeerterrainen e.d. gesitueerd. De totale afmetingen bedragen minimaal 300 ha, maar zijn veelal een stuk groter.

MITTELBACH pleitte ervoor de inrichting van bovengenoemde recreatievoorzieningen zo veel mogelijk te doen plaatsvinden op basis van

gedragingen en wensen van de recreanten. Aangezien er op dit gebied nog geen concreet onderzoekmateriaal voorhanden is, is op negen plaatsen in het Ruhrgebied in 1970 een onderzoek uitgevoerd (door SCHEUCH, BLÜCHER en PROSENC; zie ook literatuurlijst) naar:

- a. het werkelijk gebruik van de voorzieningen;
- b. de toekomstige behoefte;
- c. de afstand naar de punten met verschillende attracties;
- d. een inrichting op basis van een toekomstige prognose omtrent de gewenste behoefte aan (deel)voorzieningen.

Dat dit onderzoek breed van opzet is, komt hieruit naar voren. Of het mogelijk is op alle vragen een gefundeerd antwoord te geven, staat nog te bezien.

5.4. D e w e e k e n d - r e c r e a t i e i n n a t i o n a l e p a r k e n

Een inleiding over dit onderwerp werd gegeven door M.L.E. MORGAN uit Engeland. Een van de belangrijkste uitgangspunten van zijn betoog is de verwachte toename van de duur van het weekend. Waarschijnlijk zal deze toename zich eerst manifesteren in een weekend van 3 dagen (dus bij een vierdaagse werkweek) waarna de volgende toename zich op alle manieren kan gaan voordoen. Zo kan het mogelijk zijn dat men in de industrie gaat werken met 2 ploegen van elk 3 dagen, waardoor men òf de eerste 3 dagen òf de laatste 3 dagen van de week werkt (dit zou grote voordelen bieden t.a.v. de verkeersafwikkeling en de spreiding van de bezetting van recreatieterreinen). Een andere mogelijkheid is dat men een week (van 6 dagen) werkt en de volgende week vrij is.

Ten aanzien van parken alwaar het (langere) weekend kan worden doorgebracht, wordt gedacht aan diverse soorten parken die eventueel als een keten in het landschap liggen met open ruimte ertussenin. Belangrijk is nog dat de tocht erheen ook als recreatie moet worden kunnen gezien. Volgens MORGAN zijn de recreatie-wegen danook een integraal onderdeel van de recreatie-voorzieningen. Dit brengt noodzakelijkerwijze met zich mee dat aan de wegen naar de recreatie-gebieden toe bijzondere eisen worden gesteld.

Van de vele soorten parken die men kan onderscheiden, worden er twee genoemd, namelijk:

1. het plattelands- of streekpark ("country-park")
2. het regionale park.

Ad 1. Het plattelands- of streekpark is gesitueerd in het groene gebied in de nabijheid van de stedelijke gebieden en is volledig afgestemd op attracties en recreatie. De volgende activiteiten kunnen er o.a. plaatsvinden:

- actieve recreatie als bootjevaren, veldsporten, tennis enz.
- openlucht-theater en -muziek
- tentoonstellingen bezoeken
- tuinieren
- dierentuinen bezoeken

Ad 2. Het regionale park is een essentieel onderdeel van het platteland. Het conserveert waardevolle natuurbronnen en -functies, geeft de mogelijkheid tot contact met het platteland en voorziet in streng gecontroleerde recreatie-faciliteiten. De volgende activiteiten kunnen er o.a. plaatsvinden:

- land- en bosbouw
- natuurstudies
- schilderen e.d.
- actieve recreatie zoals: hengelen, zeilen, golf, paardrijden, skiën enz.
- kamperen, picknicken enz.
- hotelaccommodaties
- conservering van natuurgebieden (flore en fauna).

5.5. Enkele normen ten behoeve van de regionale planning in verband met recreatie-voorzieningen

Bij de inleiding van dr. J. KRIPPENDORF uit Zwitserland betreffende de planning van gezondheids- en toeristencentra kwamen enkele aspecten naar voren die de moeite van het vermelden waard zijn.

Uitgangspunt in het betoog was dat het toerisme (vakantie- of verblijfsrecreatie) veel sneller is gestegen dan verwacht werd. Dit brengt grote problemen met zich mee, vooral op het gebied van de planning en ordening van terreinen voor kamperen, caravans, tweede woning enz. De omvang

van deze terreinen is zo sterk gegroeid (volgens schattingen zou voor terreinen voor tweede woningen ongeveer 1/4 van de totale oppervlakte van de grote steden op het platteland nodig zijn) dat een ongeordend geheel is ontstaan. Er wordt gepleit voor een overall-planning van streken waarin de recreatie-voorzieningen een integraal onderdeel vormen. Onder planning wordt dan verstaan het op dit moment nemen van beslissingen ten aanzien van wat in de toekomst moet worden gedaan.

Als zodanig komen we op het gebied van de ruimtelijke ordening. Bij het tot stand komen nu van nieuwe recreatie-voorzieningen moet aan een drietal voorwaarden worden voldaan:

- 1e. Het plan moet worden ingepast in de ruimtelijke ordening.
- 2e. Er moet worden gewerkt op basis van een optimale toename van het bezoek. Hier wordt dus de gedachte losgelaten van het maximaal te behalen bezoek, waarvoor in de plaats het optimaal gewenste bezoek komt.
- 3e. Het plan moet daar worden gerealiseerd waar er de meest geschikte plaats voor is. Hierbij komt men tot de vraag: welke soorten voorzieningen kan men op welke plaatsen het best creëren? Om een antwoord hierop te kunnen geven pleit KRIEPPENDORF voor het ontwerpen van geschiktheidskaarten die gebaseerd zijn op regionale geschiktheidsbepalingen.

6. SAMENVATTING

Gedurende eind mei en begin juni 1970 werd te Geneve door de I.R.A. een congres georganiseerd op het gebied van de recreatie.

De I.R.A. (= International Recreation Association) is een niet-winstmakende, niet-overheidsinstelling met als voornaamste doel de internationale werkzaamheden op recreatiegebied te coördineren.

Het thema van het congres, waarvoor gekozen was: "de recreatie vandaag en morgen", was onderverdeeld in een drietal hoofdthema's en deze weer in een aantal subthema's.

Ondanks de niet geheel feilloos verlopende organisatie werden toch een aantal interessante inleidingen en discussies gehouden.

Dit was vooral het geval bij het derde hoofdthema: "recreatie-planning en realisatie", waarbij een groot aantal voornamelijk praktisch-technische aspecten aan de orde kwamen.

LITERATUURLIJST

(Samengesteld aan de hand van op het congres uitgereikt materiaal;
in het bijzonder van de gehouden inleidingen of samenvattingen daar-
van)

- ALBERT, H., 1969 - Plädoyer für kritischen Rationalismus; die Zeit,
nr. 49.
- ALBRECHT, I., 1967 - Untersuchungen zum Wochenendverkehr der Hambur-
ger Bevölkerung. Die Wochenendverkehrsregion, Teil A.
- BICHLMAIER, F., 1969 - Die Erholungsfunktion des Waldes in der Raum-
ordnung. Forstwissenschaftliche Forschungen.
- BLÜCHER, V. Graf, 1965 - Die Problematik der Freizeit in der Massen-
gesellschaft. Universitätstage.
- BURTON, T.L. and P.A. NOAD, 1968 - Recreation research methods.
- DEPARTMENT OF THE INTERIOR WASHINGTON, 1967 - Outdoor recreation.
- DUMAZEDIER, J., 1965 - Le loisir. Encyclopedia of Social Sciences.
- _____ 1966 - Elements de sociologie differentielle et
prévisionnelle du loisir. Actes du VI° Congrès International
de Sociologie.
- _____ 1966 - Evolution récente de la sociologie du loisir.
Actes du VI° Congrès International de Sociologie. Evian,
septembre.
- _____ 1966 - Les nouvelles tendances du loisir dans le
développement culturel en France depuis l'année 1953.
Tendances et Volonté de la Société française.
- _____ 1967 - Une Sociologie prévisionnelle et différentielle
du Loisir. Cahiers Internationaux de Sociologie, 1.
- _____ 1967 - Toward a society of Leisure. Free Press.
- _____ 1967 - Loisirs d'une nouvelle société. Urbanisme,
100.
- _____ 1967 - L'homme et les loisirs en 1985. La Civili-
sation des Loisirs.
- _____ 1968 - 20.000 lits à la neige. Economie et prospective
de la montagne, 12 janv.-mars 1968, p. 18-26.
- _____ 1969 - Leisure and post-industrial societies.
Conférence introductive au Colloque Technology, Human

Values and Leisure. University of South Florida, mai.

_____ et C. GUINCHAT, 1965 - Les Sciences sociales et l'organisation du loisir. Guide documentaire II (1958-1964).

_____ et C. Guinchat, 1969. La Sociologie du Loisir. Tendances actuelles de la recherche et bibliographie internationale (1945-1965).

_____ et D. Monjardet, 1958-1962 - Analyse des travaux de recherche de l'O.R.R.R.C.

_____ et D. MONJARDET, 1967 - Les loisirs aux Etats-Unis. Groupe du Loisirs.

_____ et J. MARKIEWICZ-LAGNEAU, 1969 - Société soviétique, temps libre et loisir. Revue française de sociologie, oct.-déc.

_____ et G. PROST, 1966 - Géographie des loisirs. Encyclopédier de la Pléiade.

_____ et N. SAMUEL, 1969 - Industrial Societies and Leisure Time. Bulletin for Sociology of Leisure, Education and Culture.

_____ et N. SAMUEL, en préparation - Le Loisir et la Ville. Editions du Seuil.

_____ CARRÉ, J.R. et C. GUINCHAT, 1966.- Les loisirs en France. Paris, Centre de Recherche d'Urbanisme.

_____ BERNARD, J.F. et A. DEGENNE, 1967 - Méthode comparative appliquée à la prévision en sociologie du loisir. Bulletin d'épistémologie Sociologique, I.

_____ ELEK, M. et C. GUINCHAT, 1965 - Loisir urbain et vie rurale. Rapport de la R.C.P.

_____ IMBERT, M., GUINCHAT, C. et J. DUMINY, 1967 - Espace et Loisir dans la société française d'hier et de demain: 1954-1985. Paris, Centre de Recherche d'Urbanisme.

_____ IMBERT, M., GUINCHAT, C., MONJARDET, D. et N. SAMUEL, 1967 - Loisir et Equipement. Rapport pour le ministère de l'Equipement.

_____ LANFANT, M.F., IMBERT, M. et M. LAPLANTE, 1967 - Sociologie du Loisir.

_____ RIPERT, A., BERNARD, Y. et N. SAMUEL, 1966 - Le loisir et la ville. Loisir et Culture.

- EMNID, 1969 - Freizeit und Privatleben. Bielefeld.
- GIESECKE, H., 1968 - Freizeit- und Konsumerziehung. Pädagogika.
Göttingen.
- GLASSER, R., 1964 - Planned marketing - Policy for Business Growth.
Business Publications, London.
- _____ 1967 - The new high Priesthood - The social implications of
a marketing-orientated society. Macmillan, London.
- _____ 1970 - Leisure - Penalty or Prize. Macmillan, London.
- HANHART, D., 1964 - Arbeiter in der Freizeit. Bern.
- JÜRGENSEN, H., 1966 - Lohnwert - Wohnwert - Freizeitwert, Hamburg.
- KLUTH, H., 1966 - Freizeit im Schatten der industriellen Arbeit.
Joachim Jungius-Gesellschaft, Hamburg.
- KUERS, L.M., und W. HOFMANN, 1963 - Durchleuchtung des Wochenend -
Naherholungsverkehrs der Bevölkerung.
- KRETSCHMER, W., 1966 - Psychohygiene der Freizeit. Zentralblatt
für Arbeitsmedizin und Arbeitsschutz.
- LANFANT, M.F., 1969 - Sociologie du Loisir et idéologie. Bulletin for
Sociology of Leisure, Education and Culture, 1, mars.
- _____ 1969? - Interprétation de Marse et sociologie du loisir.
En préparation - Les théories du loisir. Presses Universi-
taires de France.
- LOCCUMER PROTOKOLLE 27, 1968 - Freizeit und Gesellschaft. Pressestelle
der Evangelischen Akademie Loccum.
- MILLS, C.W., 1963 - Kritik der soziologischen Denkweise. Berlin und
Neuwied.
- PIATIER, A. et J. DUMAZEDIER, 1970 - Espace de loisir et équipements
collectifs. Les Cahiers T,E.M.
- PROSENC, M. und F. HÖBERMANN, 1970 - Kritische Zeitschriftenbiblio-
graphie der Freizeitsoziologie. Seminar für Sozialwissen-
schaften der Universität Hamburg.
- RODGERS, H.B., 1968 - Jour Royal Soc. of Health.
- ROSENBLADT, B. von, 1969 - Tagosläufe und Tätigkeitssysteme. Sozial-
wissenschaftliche Forschung und Praxis, Göttingen.
- ROSENMAYR, L., 1969 - Soziologie der Freizeit. Handbuch der empiri-
schen Sozialforschung Band II, Stuttgart.
- RUPPERT, K. und J. MAIER, 1967 - Naherholungsraum und Naherholungs-
verkehr, Starnberg.

- SAMUEL, N., 1966 - The comparative outlook in Sociology of Leisure today. Communication au Congrès de l'Association Britannique de Sociologie. Londres, avril.
- _____ 1967 - Planning for Leisure. Communication à l'European Seminar on the Leisure of Workers in Modern Industrial Societies. Semmering, novembre.
- _____ 1968 - Le rôle de l'eau dans les loisirs d'aujourd'hui et de demain en France. Conférence au Congrès des ingénieurs des villes de France. Annecy, septembre.
- SCHELSKY, H., 1959 - Ortsbestimmung der deutschen Soziologie. Düsseldorf.
- SCHUCH, E.K., 1967 - Die Verwendung von Zeit in West- und Osteuropa. Heft 3+4 der Gfm-Mitteilungen zur Markt- und Absatzforschung.
- _____ 1969 - Soziologie der Freizeit. Handbuch der empirischen Sozialforschung Band II. Stuttgart.
- SCHMITZ-SCHERZER, R., 1969 - Freizeit und Alter. Schmitz-Scherzer Universität Bonn.
- SIEFER, G. und W.R. VOGT, 1967 - Die Wochenendverkehrsregion, Teil B.
- WALDT, R., 1966 - Industriearbeiter privat. Stuttgart.
- WERNICKE, R., 1964 - Die Erholung in Wochenendhäusern. Landschaft und Stadt, Heft 4.
- WIPPLER, R., 1968 - Sociale determinanten van het vrijetijds-gedrag. Assen.
- WORLD HEALTH ORGANISATION, 1970 - Optimum Physical Performance Capacity of Adults: Report of a Scientific Group, Technical Report Series, Geneve.

WHY THE EUROPEAN FESTIVAL OF RECREATION 1970 IS OF UNIVERSAL INTEREST.

BECAUSE juvenile delinquency, mob violence, petty crime are all attributable to a greater or lesser extent to boredom.

BECAUSE recreation for the aged, the sick and the handicapped presents a major social problem.

BECAUSE play for a child is a necessary part of a balanced education and children with balanced education grow into responsible citizens.

BECAUSE a Belief in Fair Play and good sportmanship is an accepted part of the civilised creed and this can only be taught in organised recreation.

BECAUSE the proper use of leisure time instils a sense of fulfilment and achievement that builds stable characters.

BECAUSE the increasing free time now becoming more and more available poses a major social problem that is recognised by all civilised governments.

BECAUSE recreational training is recognised as part of education and education is one of the duties of Government.

BECAUSE every Government is vitally concerned to have a healthy population and proper recreation is vital to physical and mental health.

BECAUSE the great group of industries and commercial activities catering for the vast field of recreation cannot fail to be of interest to any exporting country.

BECAUSE touring in all its aspects is a prime earner for foreign exchange and a vital economic factor in many countries.

BECAUSE the interplay of peoples and their interchange in touring makes for knowledge of each others problems and paves the way to enduring peace.

EEN OVERZICHT VAN DE CONGRES-THEMA'S MET HUN TOPICS.

- Theme I. - "The Leisure Age Society"
Monsieur Marcel Hicter, Director General of the Belgian Ministry of Culture, has agreed to preside over this session.
- Theme I. - Topic 2 - "The Educational Aspect of the Leisure Age Society" Professor Ing. B. Weiner, CSc. Director of the European Centre for Leisure and Education, Prague.
- Theme I. - Topic 4 - "The Medical Aspect"
Group Captain C.B. Wynn Parry, Chairman of the Clinical and Educational Committee of the Institute of Sports Medicine, London.
- Theme II. - Topic 1 - "The overall aspect of a Policy for Education"
Dr. Alfred Ledermann, Secretary General of Pro Juventute, Zurich.
- Theme II. - Topic 3 - "The Cultural Aspect"
Monsieur Joffré Dumazedier, Professor of the Sorbonne, Director of Research of the Centre National de la Recherche Scientifique, Paris.
President of the Committee of Research on Leisure of the International Sociological Association.
Professor Dumazedier is the author of numerous articles and books on leisure including an article on Leisure in the New Edition of the Encyclopedia of Social Sciences, New York, 1965. He has presented papers at many international Congresses on Social Problems. He will talk on:
- "The problems of leisure for the masses and the cultural revolution of post industrial society; with some comments on research and planning for development in the public and private fields".

- Theme IIIa. - Topic 1 - "Planning & Realisation of Recreation Installations for Young and Old"
Mr. Alfred Trachsel, Architect SIA, Town Planner for the Canton of Zurich.
- Theme III. - Mr. B.M. van Griethuysen has agreed to preside over the Plenary Session on Theme IIIb "Planning and Realisation of Weekend Recreation" Mr. van Griethuysen joined the Dutch civil service in 1952 as Head of the Bureau of Leisuretime activities. He is now responsible for the Department of Outdoor Recreation in the Dutch Ministry of Cultural Affairs, Recreation and Social Welfare. For 40 years he served in the Boy Scout Movement and has been prominent in the Recreation activities of the Council of Europe.
- Theme IIIa. - Topic 2 - "Town Planning and Daily Leisure"
Mr. F. Roskam, Secretary General of the International Working Group for the Construction of Sports Premises.
- Theme IIIb. - Topic 1 - "Weekend Recreation for Young and Old"
Professor Mittelbach, Director of "Siedlungsverband Ruhrkohlenbezirk, Essen.
- Theme IIIb. - Topic 2 - "Weekends in the Parks & Nature Conservation"
Leslie Edgar Morgan, Esq., M.B.E., Past President of the Institute of Park & Recreation Administration (Great Britain). Hon. General Secretary and Treasurer of the International Federation of Park and Recreation Administrators.
- Theme IIIc. - "Modern Recreation Amenities"
Comte Antonio Alberti Poja, former Inspector General of Ente Nazionale Italiano per il Turismo, who will speak on "The part played by the church in Leisure and Touring with regard to their spiritual values".
- Theme IIIc. - Topic 1 - "Active Holidays for Young and Old"
Dr. Werner Kämpfen, Director of the Swiss Touring Office, former President of the European Committee of I.U.O.T.O.

Bijlage 3

PROGRAMMA-OVERZICHT MET THEMA'S EN INLEIDINGEN OP HET I.R.A.-CONGRES
VAN 28 MEI TOT 3 JUNI 1970 TE GENEVE.

President of the Congress Committee: Dr. A. Ledermann

Secretary General - Pro Juventute

Overall Theme: "RECREATION TODAY AND TOMORROW"

Congress Themes: I - The Leisure Age Society

II - A Policy for Recreation

III - Recreation - Planning and Realisation

Thursday, 28th May 1970

11.00 The Exhibition "RECREATION TODAY AND TOMORROW" opens

15.30 Assembly of Delegates in the Congress Hall

16.00 Opening of the Congress

Theme I - THE LEISURE AGE SOCIETY

18.00 First Speaker, subject: "Sociology of the Leisure Age Society"

18.30 Aperitif

Friday, 29th May 1970

Theme I - THE LEISURE AGE SOCIETY

09.00 Second Speaker, subject: "The Educational Aspect"

09.30 Third Speaker, subject: "Urbanism and the Leisure Age Society"

10.00 Break

10.30 - 12.00 Open Discussion on Theme I - The Leisure Age Society

Theme II - A POLICY FOR RECREATION

14.00 First Speaker, subject: "The Overall Aspect"

14.30 Second Speaker, subject: "The Leisure Business"

15.00 Third Speaker, subject: "The Cultural Aspect"

15.30 Fourth Speaker, subject: "The Sporting Aspect"

- 16.00 Break
16.15 - 18.00 Open Discussion on Theme II - A Policy for Recreation
20.30 Opening of the Festival of Sporting and Cultural Events

Saturday, 30th May 1970

Excursions and visits to places of interest for recreation

Sunday, 31st May 1970

- 11.00 All denominational Service in the Exhibition Buildings
Tour of the Lake
Visit to the Exhibition
14.00 - 18.00 Group Discussions on various aspects of the Leisure
Business

Monday, 1st June 1970

Theme III - RECREATION - PLANNING AND REALISATION

A - "Daily Recreation"

- 09.30 First Speaker, subject: "Recreation Installations for
Young and Old"
10.00 Second Speaker, subject: "Town Planning and Daily
Leisure"
10.30 Third Speaker, subject: "Recreation in Industry"
11.00 Break
11.30 - 12.30 Open Discussion on Theme III/A - Daily Recreation
15.00 - 16.00 Open discussion continued
16.15 - 18.30 Delegates Discussion Groups

Tuesday, 2nd June 1970

Theme III - RECREATION - PLANNING AND REALISATION

B - "Weekend Recreation"

- 09.30 First Speaker, subject: "Weekend Recreation for Young
and Old"
10.00 Second Speaker, subject: "Weekends in the Parks and
Nature Conservation"
10.30 Third Speaker, subject: "Weekend Tourism"
11.00 Break

11.15 - 12.30 Open discussion on Theme III/B - Weekend Recreation
15.00 - 16.00 Open Discussion continued
16.15 - 18.00 Delegates Discussion Groups
19.00 Official reception

Wednesday, 3rd June 1970

Theme III - RECREATION - PLANNING AND REALISATION

C - "Holiday Recreation"

09.30 First Speaker, subject: "Active Holidays for Young and Old"
10.00 Second Speaker, subject: "Planning of Health resorts and Holiday Centres for the future"
10.30 Third Speaker, subject: "Tourisme - Modern Recreation Amenities" (Holiday Villages, Camping, etc.)
11.00 Break
11.15 - 12.30 Open Discussion on Theme III/C - Holiday Recreation
15.00 - 17.00 Open Discussion continued
17.00 - 18.30 Reports and resolutions
20.00 Official End of the Congress
Award of "Golden Storks of Leisure"
Gymnastic Display